

Delēbi thumir n curre dabuo, agibo dapuu

Ure kherant: Ian Flanders

Ure fieni: Pastęer Timothée Somé

Ure kherant na maasin: Pastęer Dıbuloni Bėkol Daniel

Thumuso

paaji

1. Asɪ thumu punone 'laa fãga agibo a kvɛ thĩɛ 4
2. Sōsor 9
3. Sa-n yãale thumiaake n 'laanenu 'lar, ke n buloni du
'laana fãga 14
4. Phaaneεke doni phãa buɔ 19
5. Mō fa-n penti ikhasōoda nũu 24
6. Jeju hale asɪ khvesōo thĩthun 29
7. Thãgbaa bisãsoo so ji thumu 34

Thō kōtinaake si hanani diwlu koo duɔn sa-n mia a na khvea kha na ikhaso. Si anye Thãgbaa sebe n so khverera na mō sa cuvnanɪ asɪ delēbi? Sa yɪ ger sebe bu phaaraake.

Asi delēbi thumu punone 'laa fāga agibo a kuvē thīe

1) Thumu mure dor Thāgbaa khaarda

Thāgba ti ser na punoneeke bōnani ka ke dōni sa-n mia. Punoneeke dōni sa-n khve kha fev bielbiel, khaardaa guke bōnani ka.

Di ger gi sa dure caca jōronesō Thāgbaa sebera ke n ne sarni di Thāgbaa thethe n mure. Ado si hun Jeneni dakōtū biella, Thāgba Kōtun, bōrake a-n tini yū na thu na thīe fevuke hani le agi bunō, thumia a kōo mu di yire hale. Agipi di Thāgba so ayi: Thīekera inu tini gi bōre. Thake Thāgba mu sa ti thī bōisō, a-n mure di cōvna thō bōi.

Pipu paar, sa dure a na ji di Thāgba tire kuun na kher di wī hūv. (Jeneji 1:27)

2) 'Thāgba tire kuun na kher di wī hūv o kir'

Awī so ayi, Thāgba tire kuun na kher di wī hūv kuv dōn kona na khera honane Thāgba.

Gi khure mō fa pe gni haar. Si mō gi fu sa do sobōr?

Sobōr gi wer, tibulaa thethe na do Thāgbasōa', adorake dikhāa bōo wī-n cōvre du ho wī dor, kpei, bil jōjvōra, si 'lune fuw Thāgbaa yēra. Thāgba n cōvre thī jōjvōoke ser tibula na punoni na cōv'. Oo tur dora, Thāgba har kpi. Bōo fev, o bōra, Thāgba n har tibil ikhasō punoneeke n honani ooda. Punoneelera wa biel dōn thumur. Fu paar, mi kōo sor ayi:

Thāḡba n mure. Dɪ sɪ jɪ ger dɪ kona na khera n mure dakha. Thāḡba n mure, a-n ninane dɪbara, a gbaar ɔɔ thumu a cɔvna dɪ tɪbɪla ju. Sɪrake kona na khera, wer dakha, hanane puno ca b̃ɔɔkera a na muna thumur. Anyee khaarda b̃ɔ ca ha ure ya fe? Gɪdonɪ gerra dɔ nɔɔ dɪ sɪ honaa.

Wo m̃ Thāḡba n munt dɪ cɔvna dabɔɔ, a ha ser ga puno caale gɪ do nɔɔ, sere dakha, sɪ gba dakha sa cɔvna dabɔɔ.

3) Delēbi thumiaake n cveni dapuu

Sɪ bɔ jɔjɔra sɪ-n cɔvre puure. Gɪdonɪ sɪ-n gbaar delēbi thumur, ke donɪ Thāḡbaa khaarda b̃ɔ dɪ sa-n cɔvna dapuu.

a) Caca tibilike gbaanni khaarda b̃ɔ caarikera donɪ delēbi thumur a cɔvna puure

Thāḡbaa sebera Jenejɪ dak̃t̃i yētherra, le sɪ yɪ sii. Thu bise guke wɪ-n went Satā, ke gbaanni ñɔ tomɪ. Siilera wɪ-n went Satā gbaar thumur a fulna Adā na Evi dɪ wɪ nuɔr ñu Thāḡbara. Puureeke a k̃ɔɔ yāalnɪ a cɔv dɔn; a wɪelle 'li khaake k̃ɔɔ hanle Thāḡba na tɪbɪla th̃thun. Gure puuroni dɔn: A cɔvre gurera a yāalnɪ. Bɔɔ feɔ ado a yāal a cɔv th̃e, Satā n gbaar fule, s̃osor dɪ fulna. A gbaar der a diir tibili hara a cɔgɔv dɪ hana ha p̃ere.

b) Tibulaake faanu hve a ha Satā dɪ hinɔ wɪ der awɪ hara

Bɔɔ gbe m̃ wɪ pent Satā ñu, Adā na Evi f̃ure a gba thumura dɪ wa-n cɔvna puure, gɪdonɪ wɪ f̃ure dɪ wa-n k̃ve kha ire b̃ɪlb̃ɪl, dɪ wa-n heena kha sor b̃ɪlb̃ɪl, gɪdonɪ awɪ th̃thun na tu ɔɔ th̃eth̃e dɪ pa ga.

Sɪ punone gba thumaake sɪ phiirni sa-n cɔvna bɔɔ agbo puure.

4) Mɔ̄ gidonɪ thī kɔ̄fɪ dɪ fa hana dɪbara fɔrɛ thumaraake fa-n muni

Gi dor gbobire asɪ wiræke tɪbula n muni thumɪ, wa-n cɔvna puure, agbo, wa-n kerna puureeke wɪ cɔvni. Sɪ thī caakera na-n hona Thāgbaa kpɛrɪke a hananɪ tibillə na yāaleeke a hananɪ tibili yirə ga. Wo sebe buuræke sa dure na ji a na muna dakha mɔ̄ ikha n gbanɪ delēbire dɪ do thumu puu mudaa, sɪ sɪ 'laa 'lar thumu bɔ murɛra na thumu phu murɛra gɪ puno ga-n cɔv dabɔɔ.

A sa jal yɔɔ pa, sɪ hine ka pa ikhaake sɪ tini Jaku sebera, ke n taanɪ thumu nɔɔraake. Kpākpaane guke dɔnɪ thī nɪrɔrɛ ke dɔvɔnnɪ bu dɔr punoneeke sɪ hananɪ dɪ sɪ deerna puure na asɪ thumu.

“Sere fɛv sɪ-n dure thī jɔjɔra ka. A tibil na-n dɪ thumu murɛra ga ɔr dɔ tu buɔ ka, a na puno ɔɔ tomɪ na fɔ kɪkɪ.

A sɪ pɛ gāgvv ther nɔɔ wa-n nɛ sɪ nūu, sɪ-n punone dɪ sɪ ma awɪ tomɪra koo. Nɪ yɛ dakha mɔ̄ bato kɔ̄tɪna n hanɪ; gɪ-n kɔ̄tɪnɪnake thale dɪ je kvkvvɪv n cɔv gɪ dɪ ga-n ca, sɪ fɪv vɪrdaa n ha, ke vɪrvɪr n vɪrnanɪ dɪ ga-n jal kāke a-n yāalnɪ ga-n jala. Mɛ̄ dakha delēbire ha; tomɪ bā buu gɪ fɪv, sɪ a-n punone nɔ̄ fa murɛ ka. Nɪ hine mɔ̄ dɔkpɔ̄bire n thiini bā kvkvv tɔ̄ɔ.

Dɪ delēbire dakha dɔɔ gɪ. Delēbire hvre puureeke henɪ gɪrɛ thura; a har asɪ tomɪ bāsɔra da-n bise

tomur koo. Ɔr n ləbire si asi yi hanana koo na dɔɔke bu pa dɔɔ n ləbinaani. Hɔ̃ nũ caar bibi, na 'lomĩ caarsɔ, na thī yire n puulonenisɔ, na thī yire hanu lanyvɔnna, thĩɛsɔ guke tibil na punoni na jo di wi 'lire puno wirake di wi jo.

Si delēbire tibil na-n puno di maaraa di joa', thī puu gi aa ha ma paara', khi kpal haar a hinə koo. Ɔrra si-n khuna Kɔ̃tin asi Thi, di ɔrra wo si-n nurna tivilaake Thāgba tini di wi hvv.

Nɔ biellaalera khure na nure n the. ĩ omisɔ ga teena ga-n hana thala'.

Yɔ bu ka biella na-n bure yɔ daa wo a bir a na-n bunə yɔ yũɔ ya? Barv punone se thun ya ĩ omisɔ? Di 'lvɔ punone se baar ya? Mẽ gi, yɔ bu kaarike n boni lanyvɔn na puno na bu yɔ yɔnana.'"

(Jaki 3:2-12)

Jaki mure bɔɔbɔɔ kvereeke thumu puu n cvvni! Thumiaake na telenena', agibo thumu puusɔ punone cvv kvereeke tibil na-n kpiernana a na kpal na ka. Gidonu thumia punone a tv tibil, a punone dakha a kuur 'li khaake hanu tivilaa thithun. Thumur punone a cvv thũ kha du ur na dakha hvolle. Thumur punone thɔɔ tibil pe di paara agibo a thɔɔ ikhasɔ wi phiir thī puu.

Mɔna Jaki ha sunu 'lar, gi dor thī kɔ̃tũ ka di sa dur a na ji mɔ sa funu asi kpiersɔ. Si si puno si ma asi delēbirə. Gidonu ado sa cvv thale si-n ninane di si khũɔ a bĩ thuerə.

Asi yaalike si hananu phāphāphā dɔɔn, si khona a buna a hanana dɔbara fure asi thumura. Si kɔɔ niere di Thāgba ha ser khaarda bũɔkera si puno sa-n mu kha na ikhasɔ, gi do nɔɔ

dakha si gba sa-n cɔvna dabɔɔ. Bɔ jɔjɔra, si-n gbaar jɔɔ khaarda bũɔkera du do thĩ puu cɔvdaa. Ni yire mɔ̃ gi puuroni!

Di ger gi sebe buukεε thumu yusɔra, sa hune gire Thāgbaa sebe n muni thumu murera. Sa yiere dakha di delēbire punone cɔv thĩ puu, gire si teenani si cɔv si si puno si golōno di sa jire dakha mɔ̃ dɔni nɔɔ. Sa mure dakha dabɔɔke thumu buɔ n cɔvni wireraake diə sarni, na bɔnanεεke a-n 'laani di sebe buuke pipu pa, mi pere haar, sa wɔrɔne asi 'walākha tibil na kpeε hulō na ha buɔ.

2

Sōsor

Sa mure sobɔr na sōsor. Gidonɩ Thāgbaa sebe sor, Thāgba hanane yire a dor ka sobɔr n theni, dɩ ɔ thumu teenane tuur. Wo, sobɔrikera a-n mu sunɩ gɩ hale ado asɩ dabɔ.

1) Satāake dɔnɩ sōsori thi

Tibil kōtĩ biel hale Thāgbaa sebe tōtōɔ pa ɔr wɩ-n we Satā sɩ Jeju na-n wu sōsori thi.

A fi hun Jeneji 3:3, Satā debire a do sii, a tɔ a wɔrɔ asɩ caca thĩ kōtĩsɔ, ɔ yāal kōtĩ a kuvaa awɩ ha pɛeke wɩ hanani Thāgbara. Dɩ a na punone gidonɩ a gbaar sōsor, a diire baalle Adā na Ɛvu kpɛerra gɩreraake Thāgba so warnɩ. Satāa sōsor thumu diire baalle, dɩ gɩ unane nũ nɔvɛre ado nɔɔ dɩ puu caar dudu hale.

2) Sōsor dor sopugooke kpalani ka

Ado fi yɩ fi mia khɔrɔ khɔrɔ, a yāal sobɔ na mɔ fa-n urnu telenena n bulle thĩe fɛv dɩ bɔr. Sɩ sōsor wer dapuu haara a-n cuv!

Buleleeke mi yāalni ã bule fɛv bielbiel nĩ ɔr ha vɛre: Wɩ ji ner dɩ nɩ do tu telē adona vɛre sarani ya? Anɩ thumuso teenane tuur be? Agɔbo tibila n dɩ nare bure dɩ do anɩ sōsɔsɔoke ni-n kuurni dɔ nɔɔ? Dɩ maar n fure tibila mɔ na ful wɩnɩ na ful thumuso ya, dɩ balamɔ nɩ ful tibila?

Ado si yi Thāgbaa bisāsɔ si do, si teenanɛ si hana yāale sa-n hona asɩ Thukɛ hanile yũ. Mɔ Thāgba donɩ sobɔdaar, si teenanɛ sa-n sɔ sobɔr si si kēkerē sa-n pɛ sobɔrra ado gi ha mɔ gi hani.

lkhasɔ na-n gbaar sɔsor du do war sopugookɛ puurona'. Si hune Thāgbaa sebe a gba ka paarikɛ hani Khikhu nɛ 52. Davidɩ jamana khera thumurikɛ ke donɩ kpākpaane wire fevraake mulanani sɔsor kuure.

“Afi delēbi mure puure, yv beldaa guke wi leeni, a punone fule ka. Fi gbaar afi yaal koo a pɛ puurera, gire na donɩ bɔɔra fi pɛ, fi nar sɔsor a jɔ sobɔr. Fi nar thumiaake n wɛleni du, afi delēbi na-n mu dapuu. Ger dɔ nɔɔ Thāgba na kvɛ fer waa khorr. A na fɩ fer le afi wa binɔ a wee fi a na phure afi nesɔ yidaraa dvɔ.” (Khu 52:4-7)

Thumu nɔ vreeke ni khĩ kɔtĩ gbanɩ n thure jɔɔ ka, dɩ ɔɔ thumu pipur pa n kure maar na sobɔr. Thāgba na kulnane tibila fevɔke n kuureni sɔsor. Fa-n kpɛr sɔsor kuure na puuroɔ' de!

3) Davidu sɔso kur, ɔɔ tu kv thɔma na Thāgbaa sopugo faa

Sopugo faareke kherani Khikhu nɛ 52, Daviduke donɩ jamana ɔr khera, dɩ si jire dakha dɩ a kɔɔ kurre sɔsor bɔɔraake a jini khe yaal sopugora nakha Barceba.

Thĩ caarikɛ Davidu yirɔ dor birɔre gbēkerēɛ a thiirɔ, dɩ sopugoolera heenne ɔɔ thɛthɛɛ yvɔ a inana puure du kpal ga do kpākpālā ga. Gɩdonɩ Davidɩ na cuv khe yaal sopugo

dɔbara ga, si a kɔɔ yāale a ker a ba kurnə sōso caar dudu.
Pɔpu paar a yāale huɛ wɪ kɔ Barcebaa ko!

Na gele fɛv, pɔpu paar Davidɪ 'ler sopugo faare Thāgbara ɔɔ
dɪ pasɔra, na sōso kuurera.

Thāgba hinəne bɔ jur tibila fɛvra, mɔ Davidɪ hanɪ a jure ɔɔ dɪ
pa, a sor a ma ji gureraake a cvvntɪ a yāal a debi! Tibil ca wre
thale na 'le sopugo faare Thāgbaa pa, si na diinə gaa dɛ!
Sopugo faareɛke danantɪ thu the Jejuu khiike a khini kvkv
thuvra.

Sirake wo, Thāgba n piere a kulna wre fɛvke n kuureni
sōsor si ga-n ba wa a kulna wɪ.

4) Sōsori kur

Mɪ pere haar sere fɛv buɛlbuɛl jure gure n dɔntɪ sōsor, si sa bire
na ju mu ɔɔ kurra dɪ ga ju hure bɔɔbɔɔ.

Sōsor kurre, kurv dɔvɔn a thɔɔ tibila a pɛ dura du the fɪful
thumura. Kurv dɔvɔn a mu puure a pɛ ikhasɔra, a na kvɛ
ikhasɔɔ i, gi do nɔɔ fi kvɛ wɪ ire. A mu a dɛenɔ kvɔɔɛre gure
na dɔntɪ sobɔra', sōsor so ji thumu guke tibil n muntɪ so gvɔv
paar, ke na-n dɔntɪ sobɔrra a pɛ tibil vreraake dɔntɪ dɪ pa
'leedaar a hona mɔ wɪ-n heentɪ tu telɛ sor, sa ka faa dɪ padaar.

Wo, thĩe fɛvke na telenena', thĩe fɛvke hanɪ bubur, ado
yābure gi, ado dɪ thɔma gi agɔbo dikhāa pa, cvv paar guke n
cvvntɪ tibila dɪ wa-n hana far ha pere bā!

5) Thĩεεke n thɔani tibil dɪ kur sɔsor

Gire puuro ninake dɔɔn mɔ̃ sɪ jʊɔnɪ a hun, sɔsor na gɔgolone dor thĩεεke hanle ado sobɔr. Sɪ anye dɔ nɔɔ dɪ tɪbɪla n taa jiro yɔɔyɔɔ? Anye dɔ nɔɔ dɪ tɪbɪla n taa jɪ bubur filela?

Sobɔr gɪ wer, tibil haar n fire bɔɔ fɛv dɪ 'wee puure. Sɪ anye dɔ nɔɔ dɪ sɔso kurre hale?

Sa yure thĩ kɔ̃tɪna yenyɔɔke n dɔnɪ nɔɔ:

Cacara, tɪbɪla n kurre sɔsor gɪ do nɔɔ wɪ 'lɛ dɪkha, wɪ 'lɪ gɪrɛ wɪ-n yáalnɪ ɪkhasɔ pa. Fɪ punone kur sɔsor a fulna ɪkhasɔ a kho. Fɪ 'lena lɛle thĩε ɪkhasɔ pa. Fɪ punone kur sɔsor fɪ 'lena dɪpɪlɔ̃, na jurɪke dɔnɪ thɔ̃ dodaa fɪ 'lena thɔ̃ buɔ.

Tɪbɪla n kurre sɔsor dakha wo, gɪ do nɔɔ wɪ 'lɛ bɛrre. Bɪsana n kurre sɔsor yɔɔyɔɔ bɔɔraake wɪ-n cɔvɪnɪ dɛ̃bɛalle sɪ maar n fɪ wɪ mɔ̃ awɪ thɪsɔ na naar wɪnɪ. Sɪ ful ca olela har dakha kɔ̃tɪnaa pa ɔbɔɔke wɪ yáalnɪ wɪ kur dɪ pa dɪkha awɪ thɔ̃ do pa, bɔɔraake wɪ-n yáalnɪ wɪ golɔ̃ ha kvɛrɛra agibo khvɛrɛke hɔnɪ gɪ khure murɛra, wo bɔɔke wa yáalnɪ wɪ cɔv thɔ̃maake telenɛnɪ wɪna agibo gɪdɔnɪ sobɔr na-n bul wa'.

Sɪ dɪkhãa bɔɔ, mɔ̃ Davɪdɪ Jamanaada kɔɔ hanɪ. Sɔsor n bire a cɔv dɪ nɪwɛ n bir ju jɔr.

6) Gɪrɛ n ɪnanɪ koere

Sɪ mure nenɛ̃ mɔ̃ ɪkhasɔ n kurnɪ sɔsor gɪ do nɔɔ wɪ hana i buɔ, sɪ nɪwɛ dɪkha punone dã dɪ sɪ ha vɛrɛ kurnɪ sɔsor hɛv ya? Ho kha, kũu khaar khaardaarɪke n yáalɛnɪ a jɪ ka asɪ bikhɛrsɔ hanɪ, dɪ sɪ jɪ dɪ gado thumu buɔra a-n yáal wa'.

Niwe ca gele hale ado sobor! Anye do tuurike sa 'laani? Ma yaal n so n yi sorsor kurre bore ado ga curre dabuɔ gaa de! Gidoni tibil haar puurore a na-n yaale boɔ fev do hu hana di sa puno kpurake na hu hananeke n kpaaneni na so nayi: “Ado si hanane hve na kur sorsor niwe biella, mo do noɔ di sa puno na kur sorsor niwe ukhara ga...?”

Boɔ fev ado fi yi fi 'laane tuur bulelaake ma sor na yi ga tee kha di sa mie wire n yaalni asi dapuu asi thoko si-n curna'. Gure bani asi thethee yi, ga ba wa'. Si hanane hve a na bo sa ha wi tuur awi bulesora ga.

7) Jeju ha ser 'lar mo sa-n urni sobora

Ni kpere hune boɔ gbe thuraake ka sobor hani na ka sorsor na hana! Ni nar ni toɔ di ca olela ya? Yi hanane na bore waa khorr! Si di caarlera na hale wi biel gidoni Jeju na bire na i korɔ a na were ure dɔnni sorsori thi le do fagadaari dira, na dakha wire dɔnni do thodaraso na wire fevke naanni sorsor kurre!

A funa ni Jeju n wer do bisaso, a-n biel wer di wa hona awi Thuke hani yu, gidoni ador sobor. Fi too fi do kuunike teleneni agibo kherike teleneni ga yaa'. Fa-n so sobor boɔ fev gi ferere di fa hana 'lar, si fa punone na 'li ga fagaakera, na 'lar caarukera gi the Thu Phuurake dɔnni asi faga 'laadaar. Ado fa ur soborra, a na yaalna telene si punone pipu paar a debi thi du bor ke Jeju soni ayi: “*Thale ani dahire na-n carā tibilaa yera, gi do noɔ wa-n yi ani thō boɔɔ wa-n dɔbi ani thuke hanile yuu i*”. A faa sorsor si na so sobor do hu bieluke bani hu ukhasoraake sa gbani si sa-n hona Thagbaake doni sobodaar a sarna.

3

Sa n yaaLe thumiaake n 'laanenɩ
'lar du bul a 'laana fāga

1) Thumiaake si-n muni n cɔvɛ thĩe wireraake n penɩ
nūu

Si koo sor ayɩ, gure fevuke si-n sonɩ na thumia fevuke si-n
muni punone a cɔv thĩ kōtũ tibulalaake diə sarnɩ, ado dapuu
gɩ ado dabɔɔ gɩ. Di ger gɩ thumu yv vɛ si hanani si-n yaaLe
tibil wo tibil n kɔɛɛɛ na buleleekɛ n kpaanenɩ; ĩ thumusɔ dor
thumiaake n 'laanɩ 'lar yaa agibo gɩ-n khiire tɩbula nyēɛ?

Thāgbaa sebe hanane sokpaasooke n mianɩ gaa thumu, a hona
sokpaa, ikhaso ha gure:

*“Thimu daa hor yi thɩv, si delēbireekɛ n mianɩ
puure a-n wɛle di faa.”* (Sokpaa 15:4)

*“Wolo wolodaraa thimu n per kho siɛ tɩbilala a ho
mō bajina n cinɩ tɩbil, si tu kɛsɛsɔ thumu hor thi
nyvɔnnikɛ n kɛɛɛɛnɩ kho.”* (Sokpaa 12:18)

*“Nav thumu hor thv niinikɛ n celanɩ; du daar
thuirə, si du cɔv tomɩ bɔɔ.”* (Sokpaa 16:24)

*“Thimu telēsooke mianɩ bɔ bvɔra hor de bi kōtĩ na
war bɔɔ.”* (Sokpaa 25:11)

Thĩ nɔɔ bō ca gure n nuna ser gure asɩ thumusɔ n cɔvɩ, gidonɩ
asɩ thumusɔ na-n the su do ga cɔv thĩaa ga. Gɩ punone pɛ
tibilə kho agibo a kvɛ, mɔna gɩ punonɩ kɛɛ kho agibo a

'laa 'lar. Dakha wo mi yāale n hanu 'lar ni gba anu delēbi a na hanana wure diɔ narni 'lar.

2) Thumiaake n thonu

Gi bore di sa mu thumiaake n thonu agibo thumiaake n kventi haar, gidoni ger si-n nie joo, na monake ga-n covni thĩ buɔa' su do ha kvere gi na gbobire!

Hune thumu ca gure punoni a thu tibil, nure na phaane, na maane na mɔ fi-n yāalni fi yi du tibillɔ fi pɛraa sor, na thumiaake n beesineni tibil, na gure n 'lunoni tibil. A hona kvere, na phaaneke na hanani khu paarra na ful gōgolone.

Si dorɔ bure bɔɔ fevuke Thāgbaa sebe n soni aa gi bore dukhāa bɔɔ fi phaana agibo fi naar si gelela punone do kvere agibo phaane. Hune bule buɔɔke sa-n dvrɔni bure thumu yv vreraake na kpaaneni. Nenē gi dor thĩ kōtū ka di sa dv bure, ga do gure si-n soni dɔbara ga, si hvēeke si-n gbani sa so. Ger gi thumu mure ga do mɔ fa phiirni thumu besɔɔke fa muni dɔbara ga. Si wireeke si-n munani na mɔ si-n jeni nyēē hale dakha. Ado wireeke fi-n munani nunane di nīkhii fv fer 'laare hale na ha helle, asi thumusɔ na thure tubula. Asi wi punone nuna asi beest asi i yāal na asi fāga kho ikhasora. Thake asi thumu n nuna gure asi ha doni. Sere fev teenane thumurike n ba suni si jvvr si hun ado asi fil bore. Si da-n diinɔ ga, mona fi-n muni puure ikhasora si-n kvere kuuneeke si hanani na ikhaso na wure diɔ sarni.

3) Thumiaake n cventi dabuɔ

a) Jonathãa so ji thumu bɔ

Si si mia nenē thumiaake n cventi dabuɔ. Si hune ka paasooke hanu Thãgbaa sebera, 1 Samuɛl:

“Jonathãake doni Sayvli bikuun gbaar hve a jal Davidu pa Hɔresa a haa 'lar a cuv ɔɔ ha pe gi jul kibi Thãgbara.

A svuraare ayi:

Fa-n do maar n fv fa'! Ī thi na puno na tha far nyɔa', fa dor Jamana lɔrayel dura. Si mere ma-n khu fi; ĩ thi thethee jire di thalera ga ha.

Wer fev yenyɔ bire ju 'loro awi nɔ biɛl Ulfere ke doni bĩ kuunne kha Kɔtini yê thĩthun.”

(1 Samuɛl 23:16-18)

Ni ye thĩ nuro buɔ! Jonathã gbaar hu gbaan a jal ɔɔ kũu Davidu pa anye dɔ nɔɔ? A haa 'lar a cuvna ɔɔ ha pe gi ti!

Si kpiere jena bɔraake Jonathã jalni a yi Davidu.

Davidu kɔɔ fuure a hɔnɔna Sayvlike doni jamana gidoni a kɔɔ hanane gbugi na nĩkhii Davidura du do mɔ a 'leni kɔere dɔ nɔɔ. Si Sayvli kɔɔ dor Jonathãa thi. Bɔ biella mɔ Davidu na taani ɔɔ yi a ca jal wɔ bɛnnɔ. Di le a-n cɔ boka kaara si Sayvli kɔɔ yaaalɔv a thɔnɔ, a-n yaaale a kuv. Si punone kpiere di Daviduke nyēē khiirni di maar fuv gure na danani pipu paar. Sobɔr gi wer Thãgba kɔɔ svuraare ayi a na dor jamana wi biɛl, si ga bɔraale a-n baalɔɛ.

Davidi kɔɔ teenane wi haa 'lar di hune Jonathā gbaar hu gbaan ke a cɔvni wi jɔjɔɔ, kpaare guke n kɔni maar, si a puno a bul ɔɔ kuun. Sere dakha si gbɛbure pi a na gba hve si puno si bul asi kuunsɔ. Si pe wi nūu bɔɔbɔɔ, a hana wi thumiaake n 'laaneni 'lar. Jonathā wer a bulle Davidi si aa ma yicuruuke ga manɔ ɔɔ thu billoɔ'.

Jonathā gbɛbure pi billɔ fɛvra a bul Davidi. Ni ye mɔ kuun bunɔ dɔvr bɔrni! Mɔ sokpaa sebeeke si huni nenē soni Jonathā “*mure thumu buɔ bɔ buɔra*” a punone 'le thumu beeke cveni Davidi ha pe du ti du puno a kɔɔ maara na nyē khiirera.

Dabɔɔle gi ho Davidi ha pe na dēe Thāgbaa vlfesɔraake a kɔɔ vlfenti nakha ɔrra'. Thāgba kɔɔ sɔvraare ayi, a na dor jamana wi biel ljurayel dura, aa ɔr na dea Sayul, di Jonathā cɔvve Davidi n jena di Thāgba n fɔre ɔɔ vlfesɔ, Sayul na puno na kva'. Sobɔr gi tibil na puno na kēkerena Thāgbaa tuurɔ'. Mɔ Davidi junani Thāgba vlfɛ maar pire si du bir a 'le tu jur.

b) Si dɔ wre n 'laaneni 'lar asi kuunsɔra

Hv bɔ bielikɛ sa hanani asi kuunsɔ 'lar dɔvni si cve wi juna mɔ Thāgbaa fil hani, ɔɔ thumusɔ, na ɔɔ vlfɛ.

Mɔ fa 'lenti kɔɔrɔ ga thɔmaake, gi teenane fi je wirera fi-n munani awi de, na ka awi kpier kerni jal. Gi teenane si je bɔ dɔɔraake wi hani, na gure cve wini di wi mvv ha kvɛrɛraake wi hani. Gi teenane fi je mɔ fa pe wini nūu, a je mɔ fa narni wirera n mia funi awi nwe sa bire na mu dikhāa pa mɔ fa-n peni nūu doni thī kɔtū thumu yv vrera na kpaaneni! Gure buɔnɔni dɔvni, sa yre thumu besɔ teleneni, thumu beeke n

fieni kpiere du cuvna dakha ha pere du ti kibi. Di thɔ̃ caarika na yaa', si mɔ̃ Jonathãada hani, si teenane sa-n ur Thãgbaa vlfesora na gure bonani a bor dakha a na puno na cuv si boɔ.

Si kpierna Jobu kuunsɔɔda ke Thãgba sebe muni awida. Mɔ̃ a muvni pur ɔɔ ha kuera. Thumu besɔke wi muni bire a thuv haar joo. Gure na doni wi hanaa 'lar wi heenvune sorika na telenena'. Wa ji ɔɔ nwe kuv, di Thãgbaa bo ji ga. Sa-n kpa Jonathãa thĩ nura, a jure Davidu nwe ke doni ɔɔ kuun di a jure di Thãgbaa thumu hanane punone a na 'laa ha u, na 'lar na kibi jule, di ger a koo gba. Sokpaa sor ayi: Kpese thumurika teleneni ke wi soni bo buora punone a cuv dabvo dakɔ̃ti.

4) Sa-n jɛ hun asi thethɛ delēbi thumu na asi cuv pa

Si bulone bulele asibara ke hani Sokpaa seberaake si hunni nenē: Ani thumusoo hor bajnaake n khenti billa yenyoo ke na peni kho se puu tibiloo agibo thi nyvoni ke n kpeneni khoo?

Agipi si-n yaale si hani thoma: Tibil hale ani thithun ke teanani ni haa 'lar ya? Anyee thĩ ca na puno na suuraa nĩ a na haa 'lar ɔɔ maara si ni cuv ɔɔ ha pe gi ti?

4

Phaanɛkɛ dɔni phãa dabuɔ

Nenē sa mure thumu yuuke dɔni naare na phaanɛkɛ buɔnɔni. Sɪ punone bule bulele thake asɪbara: Mɔ ma cuu na phaanɛkɛ dɔni gi teere kha? Di mɔ sa naar tibil buɔraake sɪ yɛni du do gi teere kha?

1) Koereekɛ n gbɛbanɪ thĩɛ

Sɪ kɔɔ sor ayɪ kuere punone a thv tibil jɔɔ, di sɪ gbaar a miɛna bajunaake n khɛni bilɔ yenyɔ kɛ n gɔni du lɔ tomura. Sɪ Thãgbaa sɛbɛ sor ayɪ gi punone do dabuɔ a teena nũ pɛrɛ dakha wo naare dor thĩ buɔ ka. Sɪ hɛnɛ ka pa ikhasɔkɛ hanɪ Thãgbaa sebera kɛ n miɛni Thãgbaa kpɛsɛ a hona mɔ Sokpaa sɛbɛ na Ekilejiasɪ sɛbɛ hanɪ.

“Ureke na-n yaaleti wi naare na' a-n jire bɔ kɔrra na yicurura, sɪ vre n tuoni naare a na 'ler vre.” (Sokpaa 13:18)

“Ure naani kpɛsɛrɛ a-n yaalet wa-n dire ni file, sɪ vre na-n tuoni phaana', dor dãbãɛlv.”
(Sokpaa 12:1)

“Na pɛ nũu fil dure a na to dakha dure fa debire a na do kpɛsɛdaar.” (Sokpaa 19:20)

“A fi pɛ kuun kpɛsɛdaari phaana nũu gi baar dãbãɛlvv fulikɛ a-n ful fini.” (Ekilejiasɪ 7:5)

Gidonu gi phurore! Versesōoke n ha ser 'lar gi do nōo sa-n pe dure nūu si tuna dakha wa-n naar si, gidonu thale kpesere na puno na khō le asi hara di mē sa fi na do tibulaake binanu thu.

2) Koereeke n kuvu thīe

Bō jōjvōra koe ikha na phāa ikha punone a thu fi. Ga ther tibilōoke na-n naare funi yi pa na gure a yinu du do ger na bulo, na hvēeke a-n gbanu di cuvna.

Si gure puuroni dvon phāa jōjvō n cuvve na nīkhii na dakha dībara fu 'leere na nīkhi khu. Thumu beeke mianu punone kpamsē adona beesire gidonu gi punone gbāga a ho fil puu. Di ado gi ha thale phaaneēle na do dabvō 'lo bā ga thvre tībla a na pe nwe kuune khaa thīthun.

Koe ikha na phāa ikha n cuvve na yāaleeke donu gi cuv tibil puure. Gi punone do hel tiire gi, gi kuvēa ntēlee i wī puno wa-n saaruv agibo wī khaanuv nvo. Koe ikha n cuvve gidonu wī-n kpiere du do si 'luni ger gi di si kpe vka si gi do nōo si khōi dībara. Di ger gi yāal ca ole thale na bōra', di wo, phāa ca ole na thvre durake gi-n fire ado nure. Si purna phaaneēke puuroni n cuvve puure jōo ka!

3) Ful bō 'laare na nav

Ado Thāgbaa sebe so gi bōre dikhāa bōo a telena di sa naar a na phaana, gi teenane gi cve si ga-n thu tibilō'. Si hune ga thumu gure Pol khereni Efeju we gbēbudarara:

“Si sobō mure na nav sa ka na khōnō thīe fevra vreraake donu yuv, a thiēna gaa Kirisiti gi.”
(Efejudara 4:15)

Dikhāa bɔɔ gi bɔre dɪ fa so thīeεε kunɔni, si gi dor sobɔr. A naar 'walākha tibil na nav gi dor thī kōfū ka. Verseeke si huni n jaa ser kpiere. Asi thumusɔ teenane gi bulo 'walākha tibil a khō wire fev a na-n hona Jeju Kirisiti. Ado gi teena si naare asi kuun vka, ado ōkuun gi a ōkhiε gi. Si teenane si hana ga kpierike kɔɔ mianɪ asi thumusɔ teenane gi bulo a na kpeene khoo! Wo, ga teena ga-n kvea thīa'. Dɪ gerra dɔ kuru verseeke si kɔɔ hunni n mu ser mō nav donɪ thī kōfū. Nav teenane gi hana si yāale sa-n cuv dabvɔke na buloni tibilikera thumura telenɪ! Asi nav ɔrra teenane gi yira gi the ful ca vre si-n munanɪ nte, si svvraa gure na bulooni gi durvv dakha file.

Ado sa-n puno na fv dɪbara ga dɪ ado sa-n mar dakha a na muna nav na helele file na ha fvre asi 'walākha tibillɔ ga, gi baar dɪ sa fv dɪbara sa-n naar agibo a phāa tibilɔ'.

4) Sa-n cuv ga-n tee kha na naareεεε si-n naarnɪ tubla

Ado sa mu sobɔr na nav, gi yɔɔre dɪ wa tee asi thumu bɔɔbɔɔ. Asi thō gi dɪ sa so sobɔr na nav, si sa puno na ma ikhasɔ cuv pa bɔɔke si-n mu wunɪ thīa'. Tibilii i yāal dor nɔɔ dɪ gi khure mō a na penɪ nūu phaanenaake donɪ ga buluule, adorake gi dor sobɔr a na cuv gure donɪ asɪda bɔ.

Si punone a bule asɪbara thake: Anye dɔ cuv paarɪke mi-n hananɪ ɔbɔke ĩ tibilike naan munt yāalnɪ a naar mɪ? Nɔbɔɔ guke mɪ hananɪ a na pe nūu gi cuv mɪ ĩ khō ya? Agibo mi-n birsere nte na nīkhii dɪ ĩ mura puure?

Mɪ pere haar jɔjvɔ asi thīthun na-n khu jɔɔ phāa ca gure si munt kierra'. Si dor i yāaldara ger dɔ nɔɔ sa-n yāalnɪ gi hana

thala'. Sɪ Sokpaa sɛbɛɛkɛ sɪ hunɪ nɛnɛ̃ n ha sɛr 'lar dɪ sa cɔv gɛrɛ sɪ punonɪ sɪ sɪ pɛ nũu durɛɛkɛ dɔnɪ ga bul sɛr!

Naar buɔ punone cɔv dav agibo ha kvɛrɛ du ur, durakɛ wo ga puurore jɔɔ ado tibilikɛ n miɛnɪ ɔɔda na da fara. Bɔ jɔjɔra tibilikɛ dɔnɪ tu kpɛsɛ na-n bo dapaara khɛkhɛ̃ gɛrɛ dɔnɪ fil durɛ agibo phãa buɔa'. Kpei. Gɪ teenanɛ dɪ fa kpɪɛr bɔɔbɔɔ sɪ fi bule afɪbara thakɛ: Sobɔr har gurɛraakɛ tibil ca vrɛ sonɪ ya? Thĩɛ haleekɛ ma durnɪ gɪ do nɔɔ ma-n hona Jeju ya?

Phãa ikhasɔ hale wer na dɔnɪ gɪ dor sobɔra', gidonɪ tibila punone a dɛdɪ gɪ punone do wa ju jɪ kurɔ bɔɔbɔa', ikhasɔrake wo nar wa-n miɛ far puure. Bɔ jɔjɔra sobɔr punone ha gurɛraakɛ tibila n so sarnɪ. Sɪ na kpɛsɛrɛɛkɛ sɪ hananɪ sɪ punone jɪ sobɔr sɔsɔrɪ thĩthun, sɪ hanana helele file a na pɛ nũu a na tunɔ dakha gɛrɛ dɔnɪ gɪ telene, sa-n cɔv gɪ ga-n the Thu Phuu bullɔ sɪ puno sa-n yɪ the paar asɪ nɪwɛra.

Sɪ jal sɪ purna, dɪ sɪ jena Thãgbaa thɛthɛ n naar sɛr, gidonɪ a na sɛr, na navvɛkɛ dɔnɪ sobɔ nav, a bɔ̃ ga hana khu paara, asɪ dabɔ a-n yãal.

“Nɪ diinɔnɛ fil dur thumurɪlɛ ya? Mɛɛ bikũu dɔvrra Thãgba so nar ayɪ: ĩ̃ bikuun, na pɛrɔ̃ Kɔ̃tin wɛbɪra: ado a na maar fi, fa-n do baar n kvɛ fa'.

Gidonɪ vrɛ Kɔ̃tin nanɪ, ɔr a-n wɛbɪ, vrɛ a-n wɛnɪ bikuun ɔr a-n ciil.

Anɪ wɛbɪ dɔ nɔɔ du teena nɪ to gaarɛ. Thãgba n hun nɛr mɔ̃ nɪ donɪ ɔɔ bikuunsɔ; gidonɪ vmɔ̃ɔ bikuun haanle dɪ thɛrɛ na wɛbva?

Ado Thāgba na-n webi ni bikona fevu kha ga, ga dor khe pou bisāso ni do, ga do bikūu bō ni doa'.

Dirake asi thiso ke thuraake n koo webi ser, si si-n koo cv wer, di ga ka teena si wuro jo yū Thirera a 'le yirəə?

Boo gbe asi thiso koo webi si mōke wi yieni du bōr, si Thāgba n webi ser thīe n bō sar si puno si phu mōke a phuni.

Sobor gi wer, webire fev ga-n do dav fv paara', gbobire gi-n do, si pipu paar ha u gi-n do du ina dakha fileeke sarani wireraake lonani webireraraalera.” (Ebirəso 12:5-11)

Gado ga daare booraake fa-n huni Thāgbaa sebe agibo booraake ōkhie agibo ōkuuni n ha fini file, fi ji wi naar fer wa-n phāa fa'. Boo fev, ado si-n nunane di gi da sare a birse na fil buo, ga cvv ser sa-n ur si 'wee dakha yi hananeeke teleneni a phu sa-n hona Jeju Kirisiti.

5 M̄ fa-n p̄ni ikhasɔɔda n̄u

Thumu yu vreraake sa mure m̄ gidoni thĩ b̄ɔɔ ado fi ji a na p̄e ikhasɔɔda n̄u. Si hune ka pa ikhasɔɔke hanu Thāgbaa sebera:

“Ger gi ĩ omisɔɔke mi-n nani, do tibila f̄ev bielbiel na-n p̄e thumur n̄u k̄ɔɔ, si wa-n phana k̄ɔɔ a na mu thĩa’, wa-n phana k̄ɔɔ a na gba n̄khiə’, gidoni tibil n̄khii na-n cuv da sarv̄vke Thāgba n̄ ȳaalni ga-n cvea.” (Jakti 1:19-20)

“Ure n̄ laani tuur bo si di purɔ di p̄e n̄u n̄ ninane ɔɔ d̄ɔb̄ɔɔl di a-n p̄er dibara yicuru.”
(Sokpaa 18:13)

1) M̄ fa j̄ni fa-n p̄e ikhasɔɔda n̄u

Mi niere dikh̄aa b̄ɔɔ di w̄i so ayi: “Thāgba ha ser n̄ukana yenyɔ sa ha si n̄ɔ biel, gidoni gi b̄ɔɔre j̄ɔɔ di fa p̄e ikhasɔɔda n̄u a j̄ɔ m̄ fa-n mu j̄ɔɔ”. Di sokpaakera Thāgba thumu a mu.

Gi b̄ɔɔre di fa p̄e n̄u fi puno fi dur th̄ie. Ado sa hun Sokpaa sebera gi kherenti dikh̄aa pa ayi: “P̄e n̄u ĩ fil dursɔ” agibo” na p̄ɔɔr̄ ĩ dura” wo “khera n̄ukaar a na p̄e n̄u gire mi hanani na so far...” A fa p̄e tu kpesesɔ n̄u na fil j̄ɔɔdara gi-n cuv fer di fi dur awi kpesɔ. Sob̄ɔr gi wer Sokpaa sebe so sare m̄ sa d̄ɔni bure tibil ikhasɔra wire a ur̄ɔni j̄ɔɔ d̄ɔɔn tu puusɔ na d̄ɔb̄ɔɔl na m̄amana. Balam̄ Thāgbaa sebe so ayi sa-n p̄e awi

dur nũə? Wɪ 'leere kpesere dɪ wɪ-n cɔv ser dɪ sa-n hɔnɔna sobɔr.

Jeju sor dikhāa bɔɔ tu jɔra thake: “*Ure hanani nũu da-n niēna, a pē nũu*” (Matiə 11:15) a-n ha ser 'lar thake sɪ gba ɔɔ dursɔ gɪ do sar thĩ bɔɔ gidonɪ ɔɔ dur dɔ gure n 'laanenti yire, dɪ thɔɔ sɪ dakha a na pē kpeserera.

Thake sa debi a na do tɪbulaake binani a cɪ thudaa billo. Gɪ bɔre dɪ sa gba bɔɔ a na pē ominaake 'lenɪ kpesere du the mɔna wɪ donɪ thɔma a pɔɔrna a toro thĩ jɔ jɔv yire na mɔ wɪ juni Thāgbaa sebe du hulono.

2) Mɔ sa-n donɪ bɔre sa-n phana pɔrpɔr a na mu thĩa'

Sa kerre na bir a na mu mɔ gɪ donɪ thĩ kɔtɪ dɪ sa pē ikhasɔɔda nũu asɪ thethēe 'li khadara. Jakɪ sor ayɪ, gɪ bɔre dɪ sa pē ure n mɪana sunɪ nũu bɔɔbɔɔ sɪ sa-n phana kɔrɔ a na mu thĩa'.

Gɪ bɔre gɪ the cɔvra tibiləake sɪ-n munani. Ado sa pɪe nũu sɪ-n ninane dɪ sɪ-n cɔvre asɪ yē thĩthun, dɪ sɪ ture ɔɔda sɪ hanane yāale. Tibilike donɪ ha fɔ 'leedaar a fa mu ɔɔda, a-n kur fer thumur sɪ dɪ urna lāv, a-n ninane thale dɪ a-n therna ikhasɔa', aa hana wɪ yāale dakha ga. I yāale n thɔa ikha dɪ wɪ mu jɔɔ agibo a mu pɔrpɔr gure na teanana'.

Wo, gɪ bɔre dɪ sa pē ure n mɪana sunɪ nũu gɪ do nɔɔ sɪ jɪ gure a-n yāalni a mu sɪ. Dɪ thĩ bɔɔ gɪ dakha tibil ure unani asɪ pa da-n yāal fil dure agibo bulle. Mɔ fa puno na 'laa fil bɔɔ ado fa ju pē nũu bɔɔbɔɔ a jɪ nteē nɪwa? Mɔ fa fɔ sɪ na ha tibil 'lar ado sa gbaa bɔɔ a jɪ nɪwēeke ure n muna sunɪ caanana'.

Balamō gɪ-n do sar fifiləle dɪ sɪ kur tibilikɛ n miana sunɪ thumur sa haa 'lar agibo ful dura!' Ado sa phana thale, sa 'leere thĩ kōfũ kɛ dɔntɪ ɔɔ nɪwɛ, dɪ ga dor nɔɔ ful dureɛkɛ sa haantɪ ga puno na buluə'.

3) Jobu kūsɔɔkɛ na 'laanenti thĩ nuro buɔa'

Sɪ gba thĩ nuroɛ Jobu kũu yenāake n kɔɔ yāalenti wɪ haa thumur a thɛnaa ga awɪ pa kpese thumur gɪ.

Nɪ junanɛ nɪwɛ kōfũkɛ danantɪ Jobɪ a wɔɔraa, Jobɪ kɔɔ 'leere ɔɔ bisāso na ɔɔ lēle thĩso narake ɔɔ tomtɪ yɔɔ. Ɔɔ kuunsɔ pɔr ayu, a toonaa waa a dana wire makonyɔ, a toonaa na nɔ purre gidontɪ awɪ kuunnɪ nɪwera thɔnɛ a kōfĩ ka. Sɪ bɔɔraake wɪ funɪ dɪ wa-n mu thumia ger wɪ nyanyaan thĩɛ dɪ ga bɔra'.

Awɪ thumuso n ninanɛ dɪ wa kɔɔ pɛ Jobɪ nũu a jɪ kurɔ ɔɔ nɪ kukɔvra ga. Tibilaale unɛ na kpɛresɔɔkɛ wɪ kɔɔ hanantɪ a yāal wɪ haa dɪ. Dɪ dapaara, awɪ fil dur na kɔɔ bɔra', dɪ wer gɪ ka fi a thɔ jɔɔ. Dēbəlɔɔle kɔɔ kpɛrentɪ unɪ kāasure ukha na kpesere dɪ ger gɪ dɪ wa kɔɔ gba bɔɔ a pɛ Jobɪ nũə', dɪ wa jɪ ɔɔ nɪwɛso kurva!' Awɪ thĩ nuro na bɔr dɪ sa phella!

Sɪ dure a na pɛ ikhasɔ nũu bɔɔbɔɔ, a gba bɔɔ, gidontɪ nɪwɛɛ khɪro thĩ ukha na haleekɛ kerantɪ, kɛ puuronɪ a jɔ. Dɪ ger gɪ ado sa-n gba bɔɔ a pɛ nũə', sa daan pɪpur paar na phanane gɪ do gure sɪ nɛntɪ ga do oti ga, dɪ fil dureɛkɛ sa 'laantɪ ga jɪ kha na nte nɪwa'. Dɪ ga buluu dakha ga.

4) Sɪ bɔ nĩkhii

Jakɪ, ɔɔ sebera hana sɪ 'lar ayɪ: Sa-n pɛ nũu sɪ sa-n phana kɔɔɔ a na gba nĩkhɪə'. Agakpaana Jakɪ mure mō gɪ dantɪ dɪkhāa bɔɔ

di ukha n mu si dikha du puu sar di si gba gi du do sar puure. A gi ha thale gi yɔɔrɛ di fa gba nīkhii a na birse nte na thumu besɔɔke n thɔni a kpalna dakha.

Jaki n ha ser 'lar di sa-n cvv thīe na phananea'. A mure dakha wo ayi, tibili nīkhi na-n gbēesi 'li kha thumu du bɔra'. Ado si ji di tibil thumu thv ser, si punone a bule dibara thake: Su do ɔɔ yāal dɔɔn a cvɛ mi puure ger gi yaa? Mɔ̃ gido aa ju nte bɔɔbɔa' yaa? Agibo mer na jien ji kirv gure a yāalni a soa yaa? Ɔɔ thumusɔ hor nɔwɛɛke a kɔɔ yini dikhāa pa ya? Dakha wo, tu puuke hanani nɔwɛ ɔɔ thethɛe yirɔ punone a mu thumur du thv tibula, agibo a mu dēbɔɔle!

Di ger gi a do nīkhii ur, sa-n tɔ nɔwɛra a dɛeno, a gba nīkhii agibo a bir mu puure na pera', si si yāale a pɛrɛ ka nɔwɛra theni! Nū pɛrɛ n thɔɔ fer di fi ji kirv, di hv ca ole na bulo fi di fa yi the paar, si fi golɔ nɔwɛɛke na kɔɔ kvɛani ani 'li kha.

5) Thāgbaa sɛbɛ hune

Sa pure si hunna versɛ ukhaake hani Thāgbaa sɛbɛra. Sokpaa sɛbɛ na ka pa ukha n ha ser 'lar mɔ̃ sa fɔni asi delēbi bɔɔbɔɔ.

“Ure n miani jɔɔ na puno na golɔ sopugo cvvrera ga, si tibilike kpɛsɛni a-n fɔrɛ dibara ɔɔ nɔ ka thumura.” (Sokpaa 10:19)

“Ure n dɔni bvre ɔɔ thumura a-n keere ɔɔ thethɛe yi, si vre hani nɔɔ di faa thumu jɔ murera ɔɔ būburɔ̃ pa a-n jal.” (Sokpaa 13:3)

Verse tkhaake hanı Khıkhı nıe sebera n jaa ser kpiere dakha, aa Thāgba n per nūu bɔɔbɔɔ wire fevuke ĩ unanı ɔɔ pa.

“Kōtini yisɔ n kule ‘wee wire doni tu sara, di ɔɔ nūsɔ khere di ga-n pe awi hulēbi...Bɔɔke tu sara n beni hulēbe a ‘weenaa, Kōtin n pe wer nūu; wo, a-n vā wer di ti awi ha kverera. Gidonı Kōtin wɔrɔne wire awi ha cvɔrni. A-n taare wire hananı gbobire awi hara.” (Khıkhı nıe 34:16, 18-19)

6

Jeju har asi khvɛra

Mi-n yaaɛ n fu nenē na bulele. ĩ omisɔ, bɔɔraake ni-n munani ōkhiɛn na ōkuun Kirisitira, anye dɔ khvɛ neeke n ena narni kpiɛrɛra tɔtɔtɔ? Anyee thĩ ca ni-n mu kha na anu kuunso?

Thake thumu yvɔke sa durni kɛr na ha: Asi khvɛ dor gire na buloni a na 'laa bɔnanɛ be?

1) Delēbire punone do bɔnadaa agibo sɔdaa

“Orra si-n khuna Kɔtin asi Thi, di orra si-n nurna tibilaake Thāgba tini di wi hvv.

Nɔ biellaalera khure na nure n the.

Ī omisɔ ga teena ga-n hana thala'.

Yɔ bu ka biella na-n bure yɔdaa wo a bir a na-n bu yɔ yvɔ ya?

Barv punone se thiin ya ĩ omisɔ? Di 'lvɔ punone se baar ya?

Mē gi yɔ bu kaarike n boni lanyvɔn na puno na bu yɔ yɔnana.” (Jaki 3:9-12)

Si koo niere di asi thumuso punone cuv dabvo agibo dapuu joo. Si teenane sa-n jie dv bure joo thumu besooke si-n muni na asi fil ikhasora. Jaki jaa ser kpiere ka paaraake si hunni, aa na delēbi biellulera si punone sɔna tɔbila agibo a bɔna wi. Wo nĩ wireraake ikhaa tibilsɔ n mure sɔ thumia wireraake wa nana'. Di verseeke nuna ser di fil ca ole thale na bɔr ha pe hvɛra ga. Si 'ler bɔnanɛ Thāgbaa pa gi do noo sa-n bɔna

ikhaso si wa yi sa-n sɔna wa'. Si hune Jaku thumurra na thoo ser di sa kpiɛr joo narakɛ thumiakɛ si-n muni jiera.

2) Bune yenyɔ fule

Jaku thumuso hor gi telene wire fevuke n fvɔrenti Thāgba na haar fev, ke dapaara boo gbe n mianɔ puure ikhasora agibo di wa-n sɔ ikhaso. Ni kpiɛre gbe a hune gure n kpaanenti: Ni jaal Thāgba fvɔr paar ka ha pɛdara fev n khuni nie na ha biɛl fɔfvɔr nie na khukhu nieso. Du thũ daar ga do kpākpālā ga! Ga booraalera Thāgba fvɔre pini du do ni niere khvɛrera ka ikhaso n koenti pasiteer Thāgbaa thumuraake a muni, ikhaso na-n waal mɔ wa nani thĩ cucusooke hanle Thāgba fvɔrera ga, di ikhaso na-n pɛ nũu i kvɛ thumukɛ wi-n muni a to hũhuune a deeno, di ikhaso wo na-n mǎ mɔ wi gba gini du do boldaa!

Boo fev Jaki n har wa ha pɛda casoole lar di wa du bure thumuraake! Di mi pɛre haar ha pɛda buɔ na yiere di gure fevuke si muni a na jure di thĩe na koo teena gi hana thala'. Dirake wo, gure puuroninake dvon khvɛ puulera n hale di wa-n pɛ gi nũu. Su dorake gi puurore di fa fvɔr Thāgba si dapaara wo afti thumu n bir ga-n thv ikhaso agibo na-n mu kha puure.

3) Sa-n mia kha thumiakɛ na cvɛ sɔni di sa khɔ

“Na-n do thumu puu biellakɛ na-n the ani nɔa', si na-n mia thumu buɔ tibilala mɔ thĩe ha warni gi cvv wi wi khɔ wa-n pɛr, gi do thumiakɛ na buɔnɔni wireraakɛ n niɛnɛni.” (Efejudara 4:29)

“Mena gi dakha na yicur thumia, na folo folo mure, agibo nɔ ji thumiaake dɔni thumu bise, si dɔ ni ka na-n mu Thāgba khu thumia.” (Efejudara 5:4)

Gi hurere di gi teenane si golɔ gure fevraake dɔni bolleke dɔni maane na nure! Pol dakha n ha ser 'lar dikhãa pa caca ka paaraake si hunni a sor ayi, sa-n miana ikhaso a na bulo wi, wi khõ. Khõo kuv dɔn fi hana punone a debana ikhaso kpiɛr. Thumu biseso dor thumiaake n kuvani, ga-n bul tibil a khõa', gidoni Thāgbaa nav na ɔ bɔ ji na hala'. Thumu biseso punone do maane na koereeke na dɔni ga bullə', gidoni sobɔr na hala', kulɛeke n phananeni, na dakha nure na dakha i kuvɛɛ.

a) Gi do thumu caarike na ha si kpiɛre si ba kpiɛr waa di ha pɛdaar na hana huɛ a na mu je thumia agibo a bol yaa a mɛl gaa bɛ?

Ha pɛdaar hanane huɛ a na bol, a hanane huɛ dakha a cuv gure a-n yaaalni na gure wɔrɔneeni dɔdɔdɔ. Si bɔɔ fevuke a-n bolni a teenane a jile ɔ tu bɔ dora a dɔ bure dakha a na-n cuv sopugoə'.

Si punone hana yaaale si mu thumur tibil wireraake cue sinti puure, bɔɔ fev Thāgbaa sebe n ha ser 'lar si cue gi na kpesere na ful buɔ. Anye dɔ nɔɔ? Gidonu kona fev na khera fev Thāgba ti wer di wi huv di Thāgba nar dakha gure a tini. Sa-n hana yaaale si kuv wire cue sinti puure irə', si sa-n phella Jejuu thĩ nuro.

b) Ado si teenanɛ sa-n golō thumu be ukhara asi khvɛ nera, si gumō teana si hana yāale?

Si teenanɛ sa-n yāale gire na cveni khō pere na-n hale, khvɛrɛke na hanɪ asi kūsɔ 'lar wɪ khō wa-n per ha perera, si teenanɛ si yāale fɔ paar sa bulo asi cɔ khudarasɔ wɪ caana Thāgba, si teenanɛ si hana yāale a na dure a na 'laana 'lar a hanana 'lar thumɪa, na thumɪaake n hirenenɪ.

c) “Thumɪaake dɔni fɛr huna fvɔre”

Si punone ji kuv “mō fa sonɪ tibillɔ fɛr huna fvɔre” billɔ yenyɔ. Cacadaa, asi khvɛ teenanɛ gi dɔ si-n sor Thāgba huna fvɔre. Tibula teenanɛ wa-n ye Thāgbaa thōke a-n cɔvni asi yirɔ! Gidonɪ asi yaal dɔvɔn jɔjɔ n caanena Thāgba mē ɔ bisāsɔ ha pe na gɔ nɛɛ a na hulono.

Gire n kpaanɪ dɔvɔn, si punone a na mu, si sona wire fɛvɔke cve sunɪ bɔɔ huna fvɔre, na wire fɛvɔke n buloni asi kuunsɔ. Bul ca vrera na ha wer 'lar wɪ puno wa-n yi awɪ ur pa nakha Thāgba! Cɔv pa vrɛ bɔre a kãa si phaanɛ na koeresɔke n kuvɛnɪ tibil.

d) Mō fa jini na bul ukhasɔ wa-n khō “gi jal kha ka gire wɪ hanani yāale”

Pol jure kuv. Sere fɛv har dudu dɪ ger dɔ nɔɔ si teenanɛ si 'laa tuur fɛv biɛlbiɛlla mō nte hanɪ na gire banɪ ɔ thethɛ yi hanana. Thumu bi biɛlike cveni bɔɔ tibillɔ ga do gi fɛrɛre dɪ sa cɔv mē tu kpura ga. Si hanana thĩ ji thue na kpesere, si pe tu kpu nūu a je gire a yāalnɪ a so sa je gire sa svuraanɪ.

4) Jeju teenane a dɔ Jamana asi hara

Jeju teenane a 'le too pa buɔ asi hara asi khvera.

Si hune ka pa biel Thāgbaa thōthō Pol khereni gadara:

“Ni dɔ Kirisitii thimuke bɔnani ka n too ani hara jɔɔ. Na-n dire kha thīe a na kpākpaana khasɔ bielbiel na kpesere fev. Na-n khina Thāgbaa khikhu ni, na ɔɔ fɔfɔɔr ni na Thu Phuu niesɔ; na-n khina gisɔ na fɔfɔɔr haar ga-n khu Thāgba.”
(Kolosɔdara 3:16a)

Mɔ asi khve na puno na bul ōkona na ōkhena di wa khō? A sa mu wi ure cve sɔni bɔɔ ca gure ɔr dɔɔn Jeju. Mɔ ɔɔ thumu na puno na too asi thīthun? Ado sa furo gi asi hara, a na kpierna gi, a yāal hve si na mu Jejuuda asi khvera, a na muna dakha gure a cɔv sarni! Ado sa cɔv thale, ikhasɔ na khɔɔn.

7

Thãgba busãa so ji thumu

Pierke doni thõthõ n ha ser 'lar ɔɔ caca sebera ayi: “*Si ne wer, ner do caarike Thãgba phiirni a dona fãgadaari boni jidara, ni dor ɔɔ tibilsɔɔke phoni, na ɔɔ tooke a hini, gi do nɔɔ na-n mu ɔɔ nɔ kpaã thĩ cuv, ɔrke we nini di ni the dabirera a lõ ɔɔ nɔ kpaã dahirera.*” (1 Pier 2:9) Balamõ gi do thĩ bũɔ di sa mu ikhaso gure Jeju cuv sarni!

Bɔ jɔjvɔra dakha Jeju n har ɔɔ kpãkpãadara 'lar di wa do ɔɔ so judara! Si anye thumu bireeke sɔni “So judaar” yaal a so?

1) “So judaar” ɔɔ kir

So judaar dvon vre n mianɔ na tu jur di thĩeɛke danani dor sobɔr, gidoni ɔɔ thethe koo hale a to gar yire! Fi punone do so judaar tibilɔɔke cvɛni asidã na moto agɔbo tu kv. Thĩ nɔrɔre gi! Wure dvonni so gvurdara na bule ser si 'laane asi so ji thumu, kiru dvon si mia gure si yini a niɛna nũu.

2) Kpãkpãadaraa so ji thumu

Booke Jeju urni a the khirera a thũɔ ɔɔ kpãkpãadara wɔ do ɔɔ so judara dusɔraake kpalale warni ka wɔ hani di awɔ so ji thumu koo teenane gi tha thĩ kõtina yenana.

Cacara, wɔ teenane wɔ mia thĩeɛkera danani a kpaã nvɔ di wɔ toro yire: Jejuu nɔ kpaã thĩsɔ, ɔɔ thõ, na ɔɔ nav tibila fevra, si gure doni thĩ kõtũ a jɔ dvon, thĩe fevveke thaani ɔɔ khi kvkv thuvra na ɔɔ khi ur. Kpãkpãadaraa so ji thumu n mure na tu

jur dɪ thīēlera koo daan sobor, thīe guke kanɪ ga hana bana paara'.

Gire n kpaaneni, gi koo dor thī kōtū dɪ kpākpāadara ke donɪ so judara na mu mō thiena danɪ ado sobor. Mō dō nōɔ dɪ gi koo teena Jejuu n khe kuvu thuvra? Anye dō nōɔ dɪ ɔ khi ur thū do thī kōtū mē? Thīēlera koo dananɪ urnanɛ bulele joojoo dɪ kpākpāadara teana wɪ 'laa tuursooke hureneni a dona sobor.

Jeju koo khire gi do nōɔ sɪ 'le sopugo faare sɪ sɪ bir sɪ kuun kha na Thāgba. Jeju ure a the khirera, gidonɪ a dor Thāgba, na Kōtū thāgbara yū na thura, a-n yāale dakha a ha sɪ nū perēeke donɪ khorrdāa.

Gire debaroni wo, kpākpāadara ke donɪ so judara, koo teenanɛ wɪ mia awɪ thetheɛ so ji thumu mō wɪ toonaanɪ wɪ muna dakha mō gi cvvni sɪ dɪ do awɪ taadaar.

Gire puroni, so ji thumur gi hor fi-n wer tibil wo tibil a tu tutugo buokera dvonni Jeju Kirisitii khi urda. A dor Kōtun na Taadaar dɪ fi teenanɛ cacara dɪ fa per haar orra fi debina haar fi wur dakha ɔ tu cvvrera. Ger dō tuurike kpākpāadara n koo piernɪ tibilala bōɔ fevrake wɪ-n mu wunɪ Jeju Kirisitii urda.

3) Sɪ dō so judara Jejuu khi urdara

Sa do Jejuu so judara dēdē ɔ khi urdara ga, gidonɪ sa koo hale ɔ khi bōɔ dɪ ɔ khi ur bōɔ ga. Sɪ gi dor sobor dɪ sa so Jeju n we ser nī dɪ sa do ɔ so judara.

Sobɔr gi wer, sa do so jidara dēdēdā'. Sɪ asɪ so ji thumu dēene caca kpākpāadarara asɪda dēene gure wɪ kherenɪ du ha Thāgbaa sɛbera. Ger gi, bɔɔ fɛvɔke sa yɪni hɛe a na mu Jejuuda asɪ cɔɔdara agibo asɪ kuunsɔ, thī kōtɪna yenāake sɪ kɔɔ muni teenane gi hanale.

Asɪ kuunsɔ hanane yāale wɪ ji thīēeke kɔɔ kanɪ a tha Jejuu yirɔ, na ɔɔ khi na ɔɔ khi ura. Sɪ teenane sa-n na ga thūkera a na nena kona na kherake na je gɪna! Sɪ teenane sa-n mu wre dɔni ha khedara wɪ ji di thɛna kɔɔ cɔvɛre ger ado sobɔr.

Gure n kpaaneni, asɪ kuunsɔ hanane yāale wɪ niē wɪ jina kurɔ gurera danani, Jejuu khi na ɔɔ khi ura. Wɪ hanane yāale wɪ ji kurɔ dakha mō dɔni nɔɔ di thīēelera hale nī 'lo a do thumurike hanani fāga a teena nū perɛ. Asɪ thō gi, mō sɪ dɔni ha pɛdara, di sa niē wɪ ga thīsɔke.

Gure dēenɔni, asɪ kuunsɔ hanane yāale wɪ ji mō wa tuni Jejuu thumu, ke ɪrenɪ a the khirera! Wɪ teenane wɪ ji Jeju n we wer di wa pɛ haar ɔrra a na debi haar. Wɪ teenane wɪ ji kurɔ di awɪ kpɛr dor thī kōtū! Gɪdɔni gure n pɛrɛ wuni ke dɔni yire khorrdaa na ther awɪ pa.

Pɪpudaa, fi je di Jejuu thumura dor sobɔr, sɪ punone mu tibla gure a cɔvɔni asɪ thɛthɛe yirɔ. Gɪdɔni Jeju hanane yire di a-n dor thɔma asɪ yirɔ a debi asɪ ha na asɪ kpɛr. Thōthō Pɛr mure ga thumu, Jeju cɔv sɛr di sɪ kpamɪsɛ dabirera sa lō dahɪrera. Anye gelela yāal gi dur ni, bɔ vɛrɛraake ni hanɪ na anɪ 'li kha na Kōtun? Anyera Jeju kɔɔ taa ni? Anyera Jeju debi anɪ yi? Ado sɪ hanane punone a na cɔvna sobɔ so jurɪke hanɪ Thāgbaa sɛbera di ga bir na hana yire asɪ thɛthɛe yirɔ, asɪ

kuunsō na jure asi thethee yirə, asi kuunsō na jure ju ji kuru bōbōo dī gi dor sobor a teena tuur waa gel.

4) Asi ful teenane ga-n hona Jejuuda

Mi yaale n per bu dur ani filla bōraake si-n muni Jejuuda ikhasora. Si hune bo ka paar yenyōke hani Thāgbaa sebera, cacadaa har caca Pier sebera, si balanyōdaa har Kolosidaraa sebeeke Pol koo khereni:

“Si na-n co Kirisiti kōtī cvvr le ani hara. Ni tōo ga too a na nena tibilike n bulene nini kuru nū pereraakera ni hanani, si na-n cve na helele file na maar. Na-n hana dakha kpier nōoke na heene nini sora.” (1 Pier 3:15-16a)

“Na-n hana kpesere wireraake na doni ha pedara ga, yieeke ni yini na-n faa gi ka fiwraka'. Wire fev ni do ani thumu na-n do gire buononi, gi do thumu daa, ni ji mō na birseni tibila fev bielbiel.” (Kolosidara 4:5-6)

Sa-n do kpurake kil yaaldara na nī khidara bōraake sa-n muni asi sobo so ji thuma', Pier na Pol n ha ser 'lar dī sa mu so ji thumu bōo fevraake si yuni hve. Bōo fev a-n dur ser sa-n cvena kpesere, sa-n miana ikhaso na helele file na cve.

Bil biel wo, si teenane sa-n jie du bure, anye do thumu bi gire teenani mure ikhasora, gi miena mō awi nwe hani. Afi pe tibil ikha nūu a ji kuru gire doni oo nwe a haa tuur mō a-n kpierni ger buononi a dona sobor, a bō a kāasi fev.

Gure n kpaanenti, gi teenane fa-n muna ikhaso na cure si sa-n golõ a do sa punone gi do sa cuv puure ikhasora ga. Joojoo n mure gure thumurike doni kuvu thurudaa du do war nebaradaa! Surake ado gi ha thale, sa teena sa-n nure wa', yaa si heen wi sor agibo sa-n kulna wa'. Adorake awi fil na-n jal kha na bo ji thumurike si-n mu wina ado wi-n la sarerake!

Pupudaa, a to dibara wure dor thĩ buɔ ka. Ni hunone na dibara khõ kpiere na i yaale.

Pier banone ayi: *“Sa-n jie dv bure” “a fo asi kpiet gi phu.”*

Asi fil teenane gi hanana punone a deba asi so ji thumu gi hana fãga, ado dabuɔ gi, ado dapuu gi. Ado asi fil bise, asi hana fil gõgolõ agibo si-n vune tibilala, tibil na puno na gba Jejuu tutugo buɔ thumu di ga durra sobora'. Sa-n do asi yi hana agibo asi fil na-n bana thumurike si-n muna. Ado si so ayi Jeju punone debi tibilaa yi, asi cuv pa teenane gi nina di Jeju debire asi yi dakha. Asi fil telẽ na asi fil sar na asi phur, sobodaar durra na mõ si hinenti nav, na cure asi sobor so ji thumu di ga hana yire a na dona sobor, ga cure asi thumu di ga do sobor!